

El catalanisme fragmentat

La via estatutària ha perdut credibilitat, però ni el concert ni la independència són alternatives realistes

JOAN TAPIA

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 1 de octubre del 2010

Els partits catalans afirmen que la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut marca una frontera, un abans i un després. Tenen bastanta raó. La confiança (ja no desbordant) que existia entre Catalunya i l'Espanya democràtica (la de Suárez i Felipe, la de la primera legislatura d'Aznar i Zapatero) va rebre una bona garrotada quan la cort constitucional va decidir ignorar el que s'havia votat a Catalunya (en referèndum), després de l'aprovació de les dues cambres espanyoles (Senat i Congrés). I per tant va anul·lar part de l'Estatut. Un Estatut ja esmenat al Parlament espanyol per deixar-lo -en frase memorable de Zapatero- «net com una patena», se suposa que d'inconstitucionalitats.

Montilla, Mas, Puigcercós i Herrera diuen que és una bufetada a Catalunya. Com ha dit Roca, també ho és a l'Espanya del 78 que reconeixia les nacionalitats històriques. ¿I ara què? Després de la garrotada a l'Estatut el més lògic seria que el catalanisme s'unís per imposar respecte al més votat pel poble català. Els partits podrien discrepar en moltes coses -avortament, educació, fiscalitat...-, però haurien de ser fermes en la defensa de l'autonomia. No és així, sinó tot al contrari; la gran divisió se centra en la relació amb Espanya.

El president Montilla i el PSC sostenen que s'ha de forçar el PSOE a rescatar l'Estatut. Però la via estatutària ha perdut credibilitat. Si el Constitucional s'ha carregat part de l'Estatut, ¿com s'ho farà Zapatero

per imposar-lo? Fins i tot en el cas que obrés de bona fe, cosa que no tothom creu. Perquè el que ha passat, en el millor dels casos, ha estat una derrota del president davant la conjunció del PP i la judicatura conservadora.

La via estatutària ha perdut credibilitat, és cert. Però ¿té alternativa? Artur Mas i CiU sostenen un lleument vague dret a decidir en un futur indeterminat però ara advoquen -diuen que per realisme- per un concert econòmic a la basca. Sona bé i sembla que als catalans els mola. Però ¿com s'aconsegueix el concert? Si no és constitucional, s'hauria de reformar la Constitució, i per a això fa falta l'acord del PP i el PSOE. Però encara que ho fos, també exigiria el compromís del PSOE i el PP de no portar-lo al Constitucional. ¿Quina força oculta té Mas per obligar el PP i el sector espanyolista del PSOE a acceptar més que l'Estatut? ¿Com volen que els que no han acceptat 100 metres més d'autonomia en beneeixin ara 150? ¿Perquè Mas és més llest que Montilla? Ho haurà d'explicar.

La posició de Puigcercós és, al mateix temps, més lògica i menys realista que la de CiU. ERC no va votar l'Estatut, per això pot dir que és coherent. Però ¿com aconseguirà ERC que l'Espanya que no tolera un Estatut «miserable» consenti ni més ni menys que un referèndum d'autodeterminació? Confiar que Brussel·les imposi a Espanya l'admissió d'un nou Estat a la UE sona a somni d'una nit d'estiu. La fe és lliure, però els catalans són més racionals que creients. I tots els nous estats europeus han sorgit per la debacle -moral, política i econòmica- del comunisme. L'error d'ERC és que la sentència li ha fet convertir el seu legítim programa màxim en un equivocat programa mínim.

Ho va dir Pujol fa més de 20 anys: potser Catalunya és com Lituània (o més), però Espanya (i la UE) no és la difunta Unió Soviètica. Malgrat els rius de tinta de l'*Avui*, Flandes segueix a Bèlgica i Escòcia, al Regne Unit.

Mentre el catalanisme es divideixi entre estatutistes (Montilla i Herrera), concertistes (Mas i Duran) i independentistes (Puigcercós i Laporta), Madrid només té davant seu divisió. Si el catalanisme no se suma per aconseguir el mínim comú denominador (l'Estatut), demanar el màxim comú divisor (la independència) sona estrany. I qui menysprea la via estatutària hauria d'analitzar el que passa al PNB. Ibarretxe va enardir la població amb «el dret a decidir dels bascos i les basques». Al final, el PNB va perdre el poder i Urkullu s'ha apuntat un gol al tornar a exigir el compliment íntegre de l'Estatut de Gernika.

Però potser estem en un ball de disfresses. A Montilla li interessa l'Estatut, però encara més trobar una bandera més vendible que el tripartit. Mas no pretén tant el concert com semblar més catalanista que el PSC i menys aventurista que ERC. I Puigcercós exigeix ja el referèndum d'autodeterminació per aconseguir els seus cabrejats pel pacte amb el PSC «espanyol».

Si fos així (m'agradaria no encertar-la), podríem estar entrant en un carreró sense sortida racional. Una Catalunya estil Pan-cho Villa (molta gesticulació i gran divisió) s'enfrontaria a una Espanya partida en dos (PP i PSOE) en la qual guanyaria qui millor toqués la tecla del nacionalisme espanyol, el més oposat a l'autonomia aconseguida pels presidents Pujol, Maragall i Montilla. Però em temo que no estic equivocat. Perquè la resposta al Constitucional podria haver estat molt més fàcil i contundent. N'hi hauria hagut prou amb un compromís públic de Mas i

Montilla assegurant que no recolzaran la investidura de ningú que no es comprometí a rescatar l'Estatut votat a Catalunya. Cap dels dos ho ha proposat ni insinuat. No els interessa.